

Likvidace obchodní společnosti

Vznikly-li poté, co byla společnost opětovně zapsána do obchodního rejstříku v dobré víře pohledávky třetích osob za společností, bez ohledu na to, zda již došlo k jejich zániku, nelze zrušit rozhodnutí o zrušení zápisu jejího výmazu do obchodního rejstříku a soud musí znovu jmenovat likvidátora společnosti.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 1919/2010, ze dne 13.9.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele P. - K., a. s., se sídlem v P., zastoupeného Mgr. P. D., advokátem se sídlem v P., za účasti 1) společnosti E. spol. s r.o. v likvidaci, se sídlem v P., 2) Ing. J. M., 3) J. M. a 4) G. M., účastníci 2, 3 a 4 zastoupeni JUDr. J. M., advokátem se sídlem v P., o obnovení likvidace společnosti, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 51 Cm 171/2006, o dovolání navrhovatele proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. listopadu 2009, č. j. 14 Cmo 526/2008-348, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. listopadu 2009, č. j. 14 Cmo 526/2008-348 a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. července 2008, č. j. 51 Cm 171/2006-294, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. července 2008, č. j. 51 Cm 171/2006-294, kterým tento soud zrušil svůj rozsudek ze dne 11. června 2002, č. j. 51 Cm 190/2001-17, o zrušení zápisu výmazu společnosti E., spol. s r. o. v likvidaci (dále jen „společnost“) z obchodního rejstříku v oddílu C, vložce 39054, podle § 75b obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

Odvolací soud vycházel ze zjištění, že:

1. Společnost byla po skončení likvidace ke dni 5. února 2001 vymazána z obchodního rejstříku.
2. Rozsudkem ze dne 11. června 2002, č. j. 51 Cm 190/2001-17, rozhodl Městský soud v Praze o zrušení zápisu výmazu společnosti, o obnovení likvidace a o jmenování likvidátora. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 30. července 2002.
3. Na základě shora uvedeného rozsudku, došlo k opětovnému zápisu společnosti do obchodního rejstříku (poté, co Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 10. listopadu 2003, č. j. 14 Cmo 366/2003 - 58 odmítl odvolání druhého, třetího a čtvrtého účastníka proti tomuto rozsudku).
4. Ústavní soud nálezem ze dne 29. června 2005, sp. zn. I. ÚS 83/04 (dále jen „nález Ústavního soudu“) rozhodl, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 10. listopadu 2003 č. j. 14 Cmo 366/2003-58 a rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 11. června 2002 č. j. 51 Cm 190/2001-17 bylo porušeno základní právo stěžovatelů na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Proto usnesení Vrchního soudu v Praze zrušil a zrušil i rozsudek Městského soudu v Praze ve výroku II. a III. a výroku I., v části obnovující likvidaci společnosti.

Soud prvního stupně vyšel - v intencích nálezu Ústavního soudu - z toho, že předpokladem pro to, aby mohl zrušit své předchozí rozhodnutí (kterým zrušil rozhodnutí o zápisu výmazu společnosti do obchodního rejstříku - tj. rozhodnutí na jehož základě došlo k opětovnému zápisu společnosti do obchodního rejstříku) je, že nebyl zjištěn dosud neznámý majetek společnosti a, že v období, kdy byla společnost opětovně zapsána v obchodním rejstříku, vůči ní nenabyla v dobré víře práv třetí osoba.

K první z uvedených podmínek uzavřel, že majetek, který „navrhovatel označil v době likvidace jako neznámý, neznámým nebyl, majetek, který navrhovatel označil jako neznámý v době po likvidaci (v době, kdy společnost byla opětovně zapsána do obchodního rejstříku) nelze považovat za majetek neznámý v době likvidace. O majetku, o kterém navrhovatel tvrdí, že byl a stále je v majetku společnosti.....nedoložil žádný důkaz.“

Ke druhé z uvedených podmínek dovedl, že v době od opětovného zápisu společnosti do obchodního rejstříku sice existovaly pohledávky třetích osob za společností, v době rozhodnutí soudu prvního stupně, však již neexistovaly.

Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými a právními závěry soudu prvního stupně. Konstatoval, že po nález Ústavního soudu bylo na soudu prvního stupně znovu posoudit (tentokrát za účasti druhého, třetího a čtvrtého účastníka), zda jsou dány předpoklady § 75b odst. 2 obch. zák. Uzavřel, že předpoklady pro obnovení likvidace společnosti ve smyslu ustanovení § 75b odst. 2 obch. zák. spočívající ve zjištění dosud neznámého majetku společnosti, dány nejsou, neboť žádný dosud neznámý majetek společnosti zjištěn nebyl.

Odvolací soud zdůraznil, že za neznámý majetek nelze považovat majetek zjištěný po výmazu společnosti z obchodního rejstříku – pohledávku společnosti ve výši 10,000.000,- Kč za K. H. spočívající v bezdůvodném obohacení z absolutně neplatné smlouvy o převodu nemovitosti a zároveň právo navrhovatele vůči společnosti na vydání bezdůvodného obohacení ve stejné výši na základě neplatné smlouvy o převodu téže nemovitosti – a to z důvodu promlčení obou pohledávek ve smyslu ustanovení § 107 občanského zákoníku, ještě před likvidací společnosti.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání, v němž co do jeho přípustnosti odkázal na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., co do důvodu na ustanovení § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř.

Dovolatel napadá rozhodnutí odvolacího soudu, které podle jeho názoru nesplňuje základní požadavky na řádné odůvodnění, neboť soud se podrobněji nezabýval odvolacími důvody a pouze zopakoval řadu nesprávných závěrů soudu prvního stupně a převzal zcela nesprávnou interpretaci závazného právního názoru Ústavního soudu. Ten podle dovolatele zavázal soud prvního stupně tak, že „návrh zamítne, nebude-li zjištěn dosud neznámý majetek a pokud současně v mezidobí nenabýly třetí osoby práv vůči společnosti“, z čehož logickým výkladem dovolatel dovedl, že při splnění alespoň jedné z těchto podmínek musí soud návrhu na obnovení likvidace vyhovět. Dovolatel má za to, že prokázal, že v mezidobí třetí osoby nabýly v dobré víře práva vůči společnosti čímž je splněna jedna z uvedených podmínek a soud měl tedy návrhu vyhovět. Dovolatel rovněž odvolacímu soudu vytýká, že řádně neprovedl důkazy oprávněně navrhované v odvolacím řízení a nesprávně interpretoval ustanovení § 196a obch. zák. Dále namítá, že soud prvního stupně se zcela vyhnul hodnocení sdělení Českého telekomunikačního úřadu, jež zpochybňuje autenticitu přípisů JUDr. K. (ve vztahu k promlčení pohledávky) a vůbec nevzal v úvahu probíhající řízení o určení vlastnického práva k nemovitostem.

Proto dovolatel navrhuje, aby dovolací soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. pro posouzení otázky, zda lze zrušit rozhodnutí o zrušení zápisu výmazu obchodní společnosti do obchodního rejstříku podle § 75b obch. zák. vznikly-li sice po tomto zápisu pohledávky za společností, ale ke dni rozhodnutí soudu již neexistovaly.

K tomu Nejvyšší soud uzavřel, že se zcela ztotožňuje se závěrem Ústavního soudu o tom, že nelze

zrušit rozhodnutí o zrušení zápisu výmazu společnosti do obchodního rejstříku podle § 75b obch. zák. (tj. rozhodnutí, v jehož důsledku byla společnost opětovně zapsána do obchodního rejstříku), vznikly-li po tomto zápisu pohledávky za společností.

Uvedený závěr se uplatní i za situace, kdy pohledávky, ze kterých nabyly práva třetí osoby, zanikly. Je tomu tak proto, že aby vůbec mohlo platně dojít k nabytí vlastnického či jiného práva z pohledávky za společností, musela společnost v době takového nabytí existovat. Důsledkem zrušení rozhodnutí, na jehož základě byla společnost opětovně zapsána do obchodního rejstříku, by totiž bylo, že na společnost, jejíž zápis do obchodního rejstříku soud „obnovil“, by bylo třeba pohlížet jako by (znovu) nevznikla – neexistoval by totiž konstitutivní zápis do obchodního rejstříku, jehož podkladem bylo zrušené rozhodnutí. Tento závěr se přitom uplatní přesto, že v úplném výpisu z obchodního rejstříku by bylo nadále uvedeno, že společnost byla po určité období – neoprávněně – v obchodním rejstříku zapsána. Za této situace, by pak neexistovala osoba, od které by mohly osoby, kterým měly vzniknout pohledávky, platně nabýt vlastnické či jiné právo z takových pohledávek.

Z uvedeného plyne, že vznikly-li poté, co byla společnost opětovně zapsána do obchodního rejstříku v dobré víře pohledávky třetích osob za společností, bez ohledu na to, zda již došlo k jejich zániku, nelze zrušit rozhodnutí o zrušení zápisu jejího výmazu do obchodního rejstříku a soud musí znovu jmenovat likvidátora společnosti.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu a spolu s ním ze stejných důvodů i usnesení soudu prvního stupně podle § 243b odst. 2, věty za středníkem a odst. 3 o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.).

S ohledem na shora uvedené závěry se Nejvyšší soud nezabýval otázkou funkční příslušnosti soudu prvního stupně k rozhodnutí o zrušení svého vlastního rozhodnutí.

Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud i pro soud prvního stupně závazný (§ 243d odst. 1, věta druhá a § 226 odst. 1 o. s. ř.).

V novém rozhodnutí soud znovu rozhodne i o nákladech řízení, včetně řízení dovolacího (§ 243d odst. 1, věta druhá, o. s. ř.).

V dalším řízení se soudy obou stupňů zabývat i tím, zda se na posuzovanou situaci nevztahovalo ustanovení § 68a obch. zák. implementující První směrnici Rady č. 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu článku 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (68/151/EHS), v tehdy platném znění. Touto otázkou se Ústavní soud nezabýval, neboť věc posuzoval z hlediska porušení v českých předpisech formulovaného práva na spravedlivý proces.

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)